

СУБОТНІ ЗУСТРІЧІ

Художниця-керамістка Національного музею українського гончарства в Опішному Зінаїда Близнюк:

«Усі, хто бачив мої шахи, кажуть, що вони українські»

Якщо селище Опішне на Полтавщині — гончарна столиця України, то розташований там Національний музей-заповідник українського гончарства її духовно-культурний центр. Цей куточок полтавської землі має особливу притягальну силу. За будь-якої погоди там вирує життя: проводять екскурсії, працюють майстер-класи. Пини з дотриманням карантинних вимог на його території впродовж світлового дня ходять туристи. Фотографуються на тлі фантастичних звірів і чудернацьких статуй. Щороку музейних експонатів під відкритим небом стає все більше. Їх виготовили різні автори. Але передовсім це плоди багаторокової творчої уяви й невтомних рук музейних співробітників.

Незабаром вони реалізують там ще один незвичайний арт-проект, який обов'язково матиме своїх шанувальників. Що це буде за проєкт, про роботу над ним і свої мистецькі уподобання «Урядовому кур'єру» розповіла його співавторка, художниця музею-заповідника Зінаїда БЛИЗНЮК.

«Глина вибрала мене, а не я її»

УК Пані Зінаїдо, що змусило вас обрати саме цю професію?

— Вважаю, що глина вибрала мене, а не я її. Гончарством зацікавилася вже дорослою, а до того мені дуже хотілося стати живописцем. Я багато малювала олівцями. Любов до образотворчого мистецтва передалася мені змолоком матері, яка хоч і не мала спеціальної освіти, проте в молодості гарно малювала. Моя найстарша сестра теж художник-живописець.

Коли мені було 13 років, помер наш тато. Теж, до речі, творча людина, музикант, він гарно грав на гармошці. У них уся родина музикальна. У його батька був свій духовий оркестр. Не стало батька в 1990-ті роки. У суспіль-

Художниця Національного музею-заповідника українського гончарства в Опішному Зінаїда Близнюк виготовила ці шахи для справжніх поціновувачів-інтелектуалів

стві була невизначеність, тяжко було з роботою. А нас у мамі — семеро дітей. І на якийсь час про здобуття художньої освіти довелося забути. Проте свою мрію я не зрадила. Щойно з'явилася можливість, закінчила Решетилівський художній професійний ліцей, потім Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» за спеціальністю «образотворче мистецтво». І до п'ятого курсу була впевнена, що працюватиму живописцем.

Утім, на п'ятому курсі, під час ознайомлення з азами традиційних народних ремесел, захопилася гончарством, керамічним виробництвом. Їздила на резиденції в Національний музей-заповідник українсько-

ДОСЬЄ «УК»

Зінаїда БЛИЗНЮК. Народилася 16 березня 1981 року в селі Красноволя Маневицького району Волинської області. Закінчила Решетилівський художній професійний ліцей, магістратуру Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» за спеціальністю «образотворче мистецтво». З 2014 року працює художницею-керамісткою Національного музею-заповідника українського гончарства в Опішному.

Учасниця міжнародних симпозиумів кераміки. Авторка понад 100 керамічних скульптур.

го гончарства в Опішному. І, мабуть, генеральний директор музею-заповідника Олександр Пошивайло помітив мої здібності, тому що після закінчення резиденції запросив до них на роботу. Це був 2014 рік. Відтоді й працюю художницею-керамісткою.

За цей час створила вже чимало скульптур. Зараз працюю над реалізацією нового артпроєкту «Шахи». Це буде спільний дитинець нашої музейної команди, яка постійно зорієнтована на створення чогось унікального. Такого, щоб було цікаве відвідувачам, тому що людей зараз важко чимось здивувати. Однак ми прагнемо. Ідеї надходять від різних людей. Ця інформація акумулюється, і з часом перетворюється на конкретний виріб.

Пішаки з королями

Створити керамічні шахи — ідея Олександра Миколайовича. Він, як і всі ми, завжди перебуває у творчому пошуку. Так ось, одного дня він зайшов до мене в майстерню й сказав, що добре було б, якби в нас були великі керамічні шахи. Такі, щоб їх можна було використовувати за призначенням.

Завдання непросте. Однак перейнялась ідеєю і виготовила 32 основні керамічні шахи-

ві фігури, а також кілька запасних. Фігури об'ємні. Пішак — 45 сантиметрів заввишки, король — 60. Вага кожної з них десь у межах п'яти кілограмів.

УК Шахівниці ще немає?

— Так, думаємо з чого її виготовити. З якого матеріалу. Щоб була протидуарною. Не розбилася, якщо якась фігура раптом впаде. Шахівницю ми теж створюватимемо спільно. А розмістимо ми шахи на подвір'ї нашого музею-заповідника. Сподіваюся, презентація відбудеться вже за місяць.

УК Скільки часу пішло на виготовлення пішків?

— Я працювала з перервами, в тому числі на відпустку. Без врахування цих пауз десь дев'ять місяців.

УК Нате дитину виносили. Скільки ще ваших «дітей» є в музеї-заповіднику?

— Найпершу свою об'ємну скульптуру «Емоції» — куб, що стоїть на ребрі, і заввишки три метри, виготовила й подарувала музею у 2014 році. Її можна побачити на подвір'ї центру популяризації гончарської спадщини України. У 2015-му створила тут композицію з 52-х невеликих скульптур, яка називається «Птахи». Це такі абстрактні геометричні форми, об'єднані ніби в зграю птахів,

які летять з пагорба в небо. Вони розташовуються в нас біля центрального офісу. Потім, коли вже працювала в музеї-заповіднику, у мене був проєкт «Керамленд». Я ліпила багато різних скульптур для дітей. Але не рахувала їх.

А ще зроблю керамічні столи й стільці

УК Ваші керамічні шахи атмосферостійкі?

— Так, можуть і влітку, і взимку стояти під відкритим небом, і нічого їм не станеться. Вони глазуровані. І не чорно-білі, а розмальовані квітами. Мені дуже хотілося зробити такі шахи, щоб кожен, хто сиде грати, відчував, що він в Україні. І, здається, мені пощастило цього досягти. Усі, хто їх бачив, кажуть, що вони українські.

УК По чому це видно?

— По орнаменту на фігурах. Такий можна побачити тільки на Полтавщині. Це тому, що на мене впливає мистецтво Опішного. У нашому приміщенні працюють п'ять майстрів. Мої колеги чудові фахівці. Як і мої вчителі, відомі на Полтавщині керамісти Інна Гуржій та Сергій Радько.

УК Ви самі, мабуть, вже напачете мистецтва кераміки інших?

— Так, щороку в червні протягом трьох тижнів у нас працюють курси для охочих навчитися робити кераміку, у літній академії гончарства я одна з кураторів проєкту. Поки мені бракує педагогічного досвіду. У цьому мені допомагає громадянка США українського походження пані Наталя Кармелюк, яка вже два роки поспіль приїжджає до нас із Вашингтона.

УК Спеціалізуєтесь тільки на кераміці?

— Ні, до цих пір люблю живопис і графіку. Малюю вдома, у неробочий час. Зараз планую свою персональну виставку, на якій представлю і керамічні скульптури, і малюнки. Виставка відбудеться в нашому музеї, орієнтовно в червні.

Останнім часом мені хочеться робити вжиткові речі, щоб вони приносили задоволення людям, для яких працюємо ми і музей. Наприклад, після реалізації артпроєкту «Шахи», робитиму керамічні столи й стільці. У нас територія велика, відвідувачі поки обійдуть усю, втомляться, їм захочеться десь присісти, відпочити. І ми надамо їм таку можливість. Обладнаємо для них місце відпочинку в нашому керамічному стилі.

Є й інші творчі задумки, проте я намагаюся багато наперед не планувати, тому що реалізація масштабних проєктів потребує певного часу, і можна перехотіти щось робити. А з'явиться нова ідея, тоді й поговоримо.

Олександр ДАНИЛЕЦЬ,
«Урядовий кур'єр»

ПРЯМА МОВА

«Наша мета — позитивне спілкування»

Олександр ПОШИВАЙЛО,
генеральний директор
Національного музею-заповідника українського
гончарства в Опішному, доктор історичних наук,
професор:

— Наші музеєзнавці вже давно з тривогою спостерігають, як молоді, навіть перебуваючи в музеї, все більше замирюються у віртуальне життя в смартфонах, марнуючи свій час у відеограх. Це масове захоплення штучним інтелектом нерідко обмежує живе спілкування. Саме тому наш музей, системно збагачуючи захоплюючу експозицію найбільшої в Європі галереї монументальної глиняної скульптури просто неба, останнім часом намагається приваблювати школярів та молоді інтерактивними рухливими розвагами в музейному просторі. Наша мета — досягти атракції, тобто встановлення позитивних взаємин між наймолодшими відвідувачами закладу. Вважаю, це завдання частково можна розв'язати за допомогою шахів, популярної гри, яка поєднує в собі інтелект, мистецтво, науку й спорт. Не випадково один із попередників відеогор батько сучасної інформатики, англійський математик Алан Тюрінг ще в 1947 році створив шахову комп'ютерну програму. Її завдання — розвиток здібностей у військових із передбачення дій противника.

Новітні, створені українською художницею-керамісткою Зінаїдою Близнюк, глиняні шахи в музейній експозиції унікальні за розмірами й декором. Сподіваємося, що зіграти шахову партію в нас зможуть як діти, так і дорослі.